

POSTANOWIENIE

28 listopada 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Jurkowska-Chocyk

na posiedzeniu niejawnym 28 listopada 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa E. spółki akcyjnej w W.
przeciwko P. spółce akcyjnej w L.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej P. spółki akcyjnej w L.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie
z 29 czerwca 2023 r., I AGa 229/22,

- I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- II. zasądza od P. spółki akcyjnej w L. na rzecz E. spółki akcyjnej w W. 2 700 zł (dwa tysiące siedemset złotych) kosztów postępowania kasacyjnego z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia niniejszego postanowienia zobowiązanemu do dnia zapłaty.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 29 czerwca 2023r. Sąd Apelacyjny w Lublinie, w sprawie z powództwa E. Spółki Akcyjnej w W. przeciwko P. Spółce Akcyjnej w L. o zapłatę, na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie z 7 lipca

2022r., oddalił apelację (pkt I) oraz rozstrzygnął o kosztach postępowania odwoławczego (pkt II).

Wyrok ten został w całości zaskarżony przez pozwanego skargę kasacyjną. Jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c.

Powódka złożyła odpowiedź na skargę kasacyjną, w której wniosła o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualnie o oddalenie skargi kasacyjnej i zasądzenie kosztów postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Zgodnie z treścią art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: (1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne; (2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów; (3) zachodzi nieważność postępowania lub (4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie.

Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony – co należy podkreślić – wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie obejmuje zaś merytorycznej oceny skargi

kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania wskazano potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów. Powołanie się na przesłankę przedsądu przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wskazania przepisu prawa, którego wykładnia budzi wątpliwości, określenia zakresu koniecznej wykładni, wykazania, że wątpliwości interpretacyjne mają poważny charakter i wymagają zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy, a jeżeli podstawą wniosku w tym zakresie jest twierdzenie o występujących w orzecznictwie sądowym rozbieżnościach wynikających z dokonywania przez sądy różnej wykładni przepisu, konieczne jest wskazanie rozbieżnych orzeczeń, dokonanie ich analizy i wykazanie, że rozbieżność wynika z różnej wykładni przepisu (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 15 października 2002r., II CZ 102/02, postanowienie Sądu Najwyższego z 28 marca 2007r., II CSK 84/07, postanowienie Sądu Najwyższego z 11 stycznia 2008r., I UK 283/07, postanowienie Sądu Najwyższego z 8 lipca 2008r., I CSK 111/08).

Ponadto, jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania wskazano oczywistą zasadność skargi kasacyjnej. Przewidziana w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi wówczas, gdy z jej treści, bez potrzeby głębszej analizy oraz szczegółowych rozważań, wynika, że przytoczone podstawy kasacyjne uzasadniają uwzględnienie skargi. W wypadku, gdy strona skarżąca twierdzi, że jej skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, powinna przedstawić argumentację prawną, wyjaśniającą w czym ta oczywistość się wyraża oraz uzasadnić to twierdzenie. Powinna w związku z tym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia prawa materialnego i procesowego, polegającą na jego oczywistości *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49; postanowienie Sądu Najwyższego z 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006, nr 4, poz. 75; postanowienie Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06). Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego

lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (zob. postanowienie SN z 8 października 2015r., IV CSK 189/15). Oceniając wynikającą z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłankę oczywistej zasadności skargi kasacyjnej należy dostrzec, że ma ona charakter wyjątkowy. W konsekwencji, w judykaturze Sądu Najwyższego przyjmuje się, że oczywista zasadność skargi powinna dać się stwierdzić „na pierwszy rzut oka”, bez zbytniego wgłębiania się w sprawę (zob. postanowienie SN z 2 sierpnia 2007 r., III UK 45/07).

Skarga kasacyjna nie spełnia powyższych kryteriów. Trzeba przede wszystkim podkreślić, że Sąd II instancji trafnie przyjął, że strona pozwana nie dokonała skutecznie czynności procesowej w postaci zgłoszenia zarzutu potrącenia z uwagi na naruszenie art. 203¹ § 1 k.p.c.

Przepis ten w istotny sposób ograniczył możliwość korzystania przez pozwanego ze środka obrony w postaci zarzutu potrącenia. Ograniczenia te dotyczą przedmiotu, formy i terminu zarzutu potrącenia. Z ustaleń faktycznych poczynionych w sprawie, które wiążą Sąd Najwyższy na etapie postępowania kasacyjnego wynika, że żaden z przypadków normowanych w art. 203¹ § 1 k.p.c. nie zaistniał. Od strony procesowej oznaczało to zatem, że Sądy *meriti* miały obowiązek zasądzić na korzyść powoda dochodzone roszczenie, bez potrzeby merytorycznego rozstrzygania o skuteczności materialnoprawnego oświadczenia o potrąceniu.

Kwestionując wyrok Sądu Apelacyjnego skarżący pominął, że w poprzednio obowiązującym stanie prawnym (do 7 listopada 2019 r) – skuteczność zarzutu potrącenia uzależniona była od prawidłowości jego dokonania z punktu widzenia prawa materialnego (art. 498 i nast. k.c.) i brak było procesowej regulacji, odnoszącej się do tego zarzutu. Taką regulację stanowi art. 203¹ k.p.c. obowiązujący od 7 listopada 2019 r. Przepis ten unormował procesowe przesłanki zarzutu potrącenia, których spełnienie warunkuje ocenę skuteczności jego podniesienia w konkretnej sprawie. W obecnym stanie prawnym skuteczność tego zarzutu (jako procesowego) ograniczona jest jedynie do tych przypadków, które objęte są dyspozycją art. 203¹ k.p.c. Brak spełnienia tych przesłanek może

prorowadzić do sytuacji, kiedy zarzut potrącenia jest nieskuteczny, pomimo iż samo oświadczenie o potrąceniu było złożone skutecznie i wywołało skutki materialnoprawne. Taką sytuację ustawodawca dopuścił, czego skutkiem jest stosowna zmiana wprowadzona w art. 840 k.p.c.

Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 1 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono zgodnie z art. 98 § 1, 1¹ i 3, art. 99 k.p.c. w związku z § 2 pkt 6, § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

r.g.

[ał]